

Kỷ niệm về nhạc sĩ Anh Bằng- Chuyện Tình Lan Và Điệp 1- tác giả: Trần Chí Phúc / SBTN - 11/19/2015

Thời còn trẻ ở Sài Gòn, tôi thất tình khi người yêu lấy chồng, lang thang trên con đường vắng, miệng ngêu ngao hát mấy câu “ Có người hỏi tôi tại sao ưa ca bài ca sầu nhớ, ưa ngắm trăng mờ hoàng hôn. Ưa đi lặng lẽ trong những đêm gió mưa u buồn, mà nghe cô đơn” Lời ca đồng điệu với nỗi sầu, câu nhạc dài hơi làm tôi thích và nhớ nó cùng kỷ niệm năm xưa, sau này mới biết đó là bài Lê Bóng của nhạc sĩ Anh Bằng.

TRUYỆN TÌNH LAN VÀ ĐIỆP

CA KHÚC THỨ NHẤT

BẢ THỂU THANH VÀO ĐĨA CHẤT SỎNG NHẠC
VỚI QUỖNG CA NGANG-DANH VÀ NHỆT-TRƯỜNG

Mạc Phong Linh
Mai Thiệt Lĩnh

SOLING

Tôi kh ngại nghe đời Lan và Điệp một truyện tình ca
(Chuong đầ chũa) xa chũa ten trường về Điệp cùng Lan chũa

đồng
bước

Lúc tủi còn thơ tôi vẫn thường mơ đem viết thành bài
Cười nếu đường đi đôi bóng hẹn mùa thi... Lan khúc đợng rời

ca
đi

Thơ ấy Điệp vui như bướm trắng Say đắm hồn Lan, Lan như bông hoa
Lần cuối gặp nhau Lan kể nỗi Thương mãi nghe anh, em yêu anh chũa

ngàn thương yêu vô vàn nguyện thề non nước sẽ không bỏ lĩa tan.
tình nếu duyên không thành Điệp ơi Lan cắt tóc quên đời vì ...

Chuong đầ chũa anh Nhưng ai đâu ngờ lời xa đã

Đi ngược thời gian một chút, lúc còn học lớp tiếp liên- lớp luyện thi vào đệ thất trường công lập; tôi là trưởng ban văn nghệ, sang lớp con gái dự tiệc liên hoan cuối năm, hát bản Chuyện Tình Lan Và Điệp 1 sai mấy chữ bị chọc quê, nhớ mãi.

Lúc đó khoảng thập niên 60, ba bản Chuyện Tình Lan Và Điệp 1, 2, 3 của Mạc Phong Linh / Mai Thiệt Lĩnh rất ăn khách, tên tác giả nghe ngỡ ngỡ giống như trong truyện kiếm hiệp Tàu.

Mãi sau năm 1975, khi sang Hoa Kỳ tìm hiểu mới biết đó là nghệ danh của nhóm Lê Minh Bằng gồm nhạc sĩ Lê Dinh, Minh Kỳ và Anh Bằng. Thời Việt Nam Cộng Hòa, bài hát muốn phổ biến rộng rãi chỉ bằng cách hát trên đài phát thanh Sài Gòn cho cả nước nghe và có lệ rằng không phát bài hát của một nhạc sĩ nhiều lần mà phải chia đều cho các tác giả khác. Do đó nhóm Lê Minh Bằng đã dùng nhiều bút hiệu khác nhau như Mạnh Quỳnh (bản Gõ Cửa), Mai Bích Dung (Linh Hồn Tượng Đá), Dạ Cầm (Kiếp Cầm Ca), Vũ Chương (Ngày Tròn Tuổi Lính)...

Nhạc sĩ Minh Kỳ là quân nhân cấp bậc đại úy, Lê Dinh là công chức đài phát thanh Sài Gòn và Anh Bằng làm nghề tự do. Trong một lần kể chuyện xưa, nhạc sĩ Anh Bằng nói là trong nhóm chung 3 người thì ông sáng tác nhiều nhất, nhưng tác phẩm tung ra thì phải ghi tên tác giả do nhóm đặt.

Nếu kể những nhạc phẩm nổi tiếng của nhóm Lê Minh Bằng thì có bản Đêm Nguyễn Cửu "*Hãy lắng tiếng nói vang trong tâm hồn mình người ơi. Con tim chân chính không bao giờ biết nói dối.*"

Và liên khúc Chuyện Tình Lan Và Điệp 1, 2, 3 rất ăn khách. Nhạc sĩ Anh Bằng kể rằng trong một đêm hè ở Sài Gòn thập niên 60, trời nóng, ông phải ngồi trong mùng vì tránh muỗi đốt, ngồi ôm cây ghi ta mà sáng tác bản Chuyện Tình Lan Và Điệp 1. Có cô gái hàng xóm ái mộ ông, sang xin phép vợ ông để ngồi quạt cho nhạc sĩ Anh Bằng viết nhạc. Ông thức tới gần sáng và hoàn tất ca khúc nổi tiếng này. Mệt quá ông ngủ thiếp đi và khi tỉnh dậy thì cô gái đã đi về.

Chuyện Tình Lan Và Điệp 1 "*Tôi kể người nghe chuyện Lan và Điệp một chuyện tình cay đắng. Lúc tuổi còn thơ tôi vẫn thường mộng mơ đem viết thành bài ca.*" ra đời và rất thành công, phổ biến khắp nơi, ngay cả tuồng cải lương cũng hát bài này.

Bản Chuyện Tình Lan Và Điệp 2 thì Anh Bằng viết chung với Lê Dinh. Nhưng bản số 1 vẫn là hay nhất và được ưa chuộng nhất, theo một qui luật là cái gì tiếp theo thì mờ nhạt và cái đầu tiên vẫn là ấn tượng nhất.

Ông bảo muốn làm nhạc tình hay thì phải có chút tình cảm chứ không nó khô khan lắm. Khi hỏi về bản Anh Còn Nợ Em phổ thơ Phạm Thành Tài thì ông cười nhẹ, mình còn nợ các cô nhiều lắm. Thời Sài Gòn, ông kể rằng, có những cô gái ái mộ tới nhà xin phép vợ nhạc sĩ Anh Bằng để đưa ông đi chơi vài tiếng và được chấp thuận. Có lẽ muốn cho người nhạc sĩ có chút cảm hứng để viết tình ca.

Được hỏi có bao nhiêu ca khúc đã sáng tác thì ông bảo nhiều lắm, trên trang mạng viết về Anh Bằng ghi còn thiếu sót. Ông còn nhiều ca khúc chưa phổ biến, cho dù sau này ông mất đi thì số bài nhạc mới còn dùng cho nhiều năm sau.

Thính giác của Anh Bằng kém phải dùng máy trợ thính nên phải nói lớn ông mới nghe được, nhưng không vì thế mà sức sáng tác nhạc của ông giảm, trái lại còn hăng say hơn bình thường.

Nếu nhạc sĩ Phạm Duy thời trước năm 1975 chuyên tìm những bài thơ mới phổ nhạc và phổ biến rất thành công thì sang Hoa Kỳ sau năm 1975 nhạc sĩ Anh Bằng là người tiếp tục làm công việc chấp cánh cho thơ cũng rất thành công.

Ông bảo mình già rồi, viết lời ca tình yêu trai gái kỳ lắm, cho nên phải mượn thơ đặt lời cho ca khúc. Những nhạc phẩm của Anh Bằng phổ thơ, hoặc lấy ý thơ rất thành công như Chuyện Hoa Sim (thơ Hữu Loan) Như Quỳnh ca, Chuyện Giàn Thiên Lý (thơ Yên Thao) Mạnh Quỳnh ca, Khúc Thụy Du (thơ Du Tử Lê), Anh Còn Nợ Em (Phan Thành Tài)...

Khi sang Hoa Kỳ năm 1975, lúc đầu nhạc sĩ Anh Bằng phổ biến những ca khúc cũ của nhóm Lê Minh Bằng, nhưng Minh Kỳ đã mất trong trại tù Cộng Sản, Lê Dinh thì ở Canada cho nên ông thành lập trung tâm Dạ Lan rồi chuyển sang trung tâm Asia cho đến hôm nay.

Lúc còn ở Sài Gòn, ông ở trong nhóm Lê Minh Bằng, có điều kiện thuận tiện để phổ biến các sáng tác của mình. Khi sang Hoa Kỳ nhạc sĩ Anh Bằng cũng có điều kiện thuận tiện tương tự vì

ông có trung tâm Asia trong tay. Đây là một yếu tố khích lệ mạnh mẽ để ông hăng say sáng tác và trở thành một trong số ít nhạc sĩ Việt Nam có số lượng ca khúc lên tới mấy trăm bài.

Dĩ nhiên là ông có tài viết nhạc dễ nghe dễ hát, hợp với đa số thính giả và có cơ hội để phổ biến. Hai yếu tố này tạo nên một sự nghiệp âm nhạc đồ sộ của nhạc sĩ Anh Bằng.

Hôm nay tìm lại được một email duy nhất của nhạc sĩ Anh Bằng gửi cho sau khi ông đọc bài viết Anh Bằng Nghệ Thuật Đưa Thơ Vào Ca Khúc với những dòng chữ dí dỏm :

“Anh Phúc thân mến,

Hôm nay ngồi đọc lại lần nữa bài viết của anh : ANH BẰNG NGHỆ THUẬT ĐƯA THƠ VÀO CA KHÚC. Bài viết rất hay, nhưng Phúc Trần đã tiết lộ hết những mảnh lời của bác Anh Bằng (BAB) ra cho thiên hạ biết thì BAB đâu còn bí quyết nào để mà làm ăn sinh sống hihhi. Nếu BAB mà đói vì mảnh lời phổ thơ không còn ai không biết thì chắc chắn BAB sẽ phải xách khăn gói đi theo anh Phúc để kiếm ăn, khi đó anh Phúc đừng chạy trốn BAB đó ngen.

Cám ơn anh Phúc nhiều lắm, đã viết cho bác một bài rất giá trị. BAB cầu chúc anh Phúc nhiều sức khỏe để mãi mãi sử dụng cây viết phục vụ Cộng đồng và quê hương. Anh Phúc nhớ cầu nguyện cho BAB nhé.

BAB”

Điện thư gửi ngày 01 tháng 9 năm 2014 từ email Anhbangasia@yahoo.com. Từ nay email này sẽ theo người nhạc sĩ về cõi vĩnh hằng. Xin cầu nguyện cho Bác Anh Bằng thanh thản nơi nước Chúa.

Chọn chỉ một ca khúc duy nhất để làm biểu tượng cho dòng nhạc Anh Bằng thì đó là Chuyện Tình Lan Và Điệp 1. Dựa vào câu chuyện tình trong tiểu thuyết Tắt Lửa Lòng của nhà văn Nguyễn Công Hoan, nói lên tài năng kết hợp thơ vào nhạc trong nhiều tác phẩm sau này; bài hát rất nổi tiếng và lồng vào một giai thoại kỳ thú- người đẹp quạt cho nhạc sĩ sáng tác suốt đêm.

Trần Chí Phúc / SBTN

NS Anh Bằng, NS Trần Chí Phúc